

Architektura – podstawy

Starożytność

Basen Morza Śródziemnego

Cywilizacje:

- Starożytni Egipt
- Mezopotamia, Persja
- Starożytni Rzym

EGIPT - kolebka cywilizacji

Stare państwo egipskie 2850 - 2051 p.n.e.

Średnie -"- 2050-1570

Nowe -"- 1570-1085

Ślady bytowania w dolinie Nilu ok 5 tys lat p.n.e.

Ra - słońce

Ka - dusza

Groby: mastaba (kopiec kształtu lawy, potem piramidy ~3 tys. lat p.n.e.)

Piramidy - głównie grobowce faraonów:

na południe od delty Nilu - k. Gizy, Memfis

Najstarsza - piramida Dzesera w Sakkarah pod Kairem ~ 3tys lat p.n.e..

Ponad 100 piramid w sumie

Najsłynniejsze 3 piramidy w Gizie: Cheopsa (146m), Chefrena (137m) i Mykerinosa (62m).

Obok mniejsze piramidki ostatnich osób, kaplice, inne budowle np. Sfinks

Piramida Cheopsa - 146 m wys. 227 m bok podstawy, głazy po 2.5 tony

Świątynie - w średnim państwie zaczęły odgrywać rolę.

Jedna z najbardziej znanych k Teb, na północ od Asuanu

Świątynie wolnostojące lub w skalach

Wolnostojące - w planie prostokąta, fasada zwrócona w stronę Nilu

Do świątyni prowadziła droga obramowana sfinksami

później dochodzimy do pylonu z bramą,

następnie dziedziniec świątyni - miał kolumny, które tworzyły podcienia.

Często na dziedzińcu była sadzawka (często święte krokodyle)
Następnie przedsionek świątyni (kolumnowy) był sala modłów
Za przedsionkiem - główna sala z posagiem, mogła być podzielona
na 2 części - wstęp mieli kapłani i faraon (najwyższy kapłan)
Takich świątyń jest wiele.

Np. LUKSOR k. Teb, świątynia w Karnaku

Poza tym świątynie w skalach np. Ramzesa w Abbu Simmel

Egipcjanie raczej nie malowali - reliefy (głównie z profilu)

Mezopotamia i Persja - stare cywilizacje równoległe z Egiptem.

Nie znali na ogół kamienia - budowle z cegły, mniej trwale.

GRECJA

Główny okres rozkwitu: VII-II w p.n.e.

I - okres **archaiczny**: do 500r p.n.e. - do najazdu Persów

II - **klasycyczny**: 500-338

III- **hellenistyczny**: 336-136 p.n.e.

Następowały zmiany w materiale: początkowo drewno, glina, cegła
później drewno wypierane przez kamień

3 style budownictwa:

- **dorycki**
- **joński**
- **koryncki**

Najłatwiej rozpoznać po kolumnach

Kolumny greckie na ogół wybrzuszone - ENTASIS

Kolumny są żłobkowane - kanelowanie

Prawie każda kolumna składa się z 3 części:

- **baza** (podstawa)
- **trzon** (część środkowa)
- **kapitel** - głowica

Pod bazą - **plintus** - kwadratowa płyta kamienna
- **abakus** - na każdej kolumnie leżała kolejna płyta abakus

Styl dorycki

Kolumny krótkie, nie ma specjalnej bazy - stoi na plintusie

Kapitel składa się na ogół z 2 części :

- echinus - poduszka
- abakus (zakończenie)

Styl joński

Występuje baza, kolumna jest wyższa a kapitel jest rzeźbiony.

Kapitel - ślimacznice - baranie rogi

Styl koryncki

Kapitel silnie ozdobiony - w kształcie kielicha - ozdobionego
w formie liści akantu

Budownictwo greckie

Świątynie wzorowano na prehistorycznym domu greckim - **megalon**

Rzut poziomy - kształt wydłużonego prostokąta.

Korpus prosty albo bogaty wystrój zewnętrzny.

Najważniejsze kolumny.

Ustawiano świątynie na podwyższonym fundamencie.

Fundament składa się przeważnie z 3 stopni.

W części wejściowej schody - duże.

Stereobat - podstawa świątyni, którą tworzą stopnie

stylobat - najwyższa płaszczyzna- na niej stoi świątynia zasadnicza

Kolumny narożne na ogół grubsze.

W skrajnym prześle kolumn zmniejszano odstęp - wrażenie, że są większe.

Belki - przykrycie świątyni od góry.

Na belkach opierano belki stropowe - w poprzek.

Na nich kładziono płyty - stropy.

Kasetony - w przedsionkach - z wgłębieniami

Tworzono też dachy dwupłątowe, lekko spadziste.

Pomiędzy belkami powstawał trójkąt - trypanen - uzupełniano rzeźbami.

Urbanistyka

Koncepcje urbanistyczne narastały powoli.

Przykładem zmian urbanistycznych są Ateny

Ateny - najpierw zamek na Akropolu.

U podnóża osada rzemieślnicza, na sąsiednich wzgórzach dzielnice sadów i administracji.

Pośrodku (rynek-agera) - targowisko.

Później na Akropolu - świątynia, u stop Akropolu -

plac zebrania - **agera**

Z czasem otoczono murami.

Na rynku ratusz z salą obrad - buleuterion.

Milet - w centrum **agera** - plac, otoczony kolumnadą z 3 stron

W pobliżu agory buduje się centrum religijne ze świątynią.

Budynki otaczały plac, na którym znajdował się główny ołtarz.

Na uboczu sytuowano teatr. Teatr miał charakter amfiteatru.

Pośrodku regularne ulice - siatka.

Przykłady

styl dorycki - Panteon, Syrakuzy - Sycylia, świątynia Artemidy w Efezie,

Olympia

świątynia Posejdona na południe od Neapolu

styl joński: Erechteon na Akropolu,

-"- koryncki - świątynia Apollina w Milecie

RZYM

Zabytki dużo lepiej zachowane

Rzym - był bardzo zmilitaryzowany i nie stanowi regularnego miasta.

Regularne: Strasburg, Paryż, Londyn, Kolonia

Urbanistyka rzymska swój plan oparła na obozie legionu rzymskiego

Oparty na prostokącie - 2 główne arterie, osie miasta przecinają się pod kątem prostym.

Dłuższa oś biegła w kierunku północ-południe - cardo i dzieliła miasto na 2 równe części - decumanus

Cardo - oś krótsza nie dzieliła miasta na 2 równe części – wynikało to z dzielenia obozu rzymskiego - dowódcy potrzebowali mniej miejsca

Przy boku głównego skrzyżowania tworzono plac - FORUM

Na Forum koncentrowało się całe życie miasta.

Na bazie tego siatka ulic i domy.

Styl budownictwa - 5 porządków:

toskański

rzymsko-dorycki

rzymsko -joński

rzymsko-koryncki

kompozytowy

W kolumnach rzymskich – **pedestał** (baza)

Style:

Toskański - podobny do doryckiego - nie żłobkowane kolumny w początkowym okresie

Rzymsko-dorycki - dochodzi pedestał, a trzon przechodzi w kapitel przez wałek

Rzymsko - joński - różnice w głowicy - ślimacznica na środku wyprostowana

Rzymsko-koryncki - bardziej dekoracyjny i smukły. 2 rzędy liści akantu w kielichu.

Kompozytowy - styl eklektyczny - połączenie stylu korynckiego (dół)

z jońskim (górze). Np. trzon kolumny gładki a rozbudowany kapitel.

Dużo obiektów użyteczności publicznej i o różnym przeznaczeniu. np. Panteon - świątynia zbudowana na rzucie koła, przykryta kopułą.

Charakterystycznym elementem jest Forum - plac, a wokół niego dużo obiektów - bazyliki.

U Rzymian bazylika nie była budowlą sakralną - była to budowla piętrowa (prostokątna), często 2 bryły nałożone jedna na drugą.

- Trajana, Julia..

Budowali przepiękne pałace: Augustyna na Palatynie (na jednym ze wzgórz),

pałac w Splicie - Dioklecjana

Termy - łaźnie - różne funkcje:

ogrody, kawiarnie, restauracje, łażnia.

Np. termy Karakali, Dioklecjana - olbrzymie

Cyrki - największy Circus Maximus - nie ma go -0.5mln ludzi

Amfiteatry - do walk zwierząt, gladiatorów, np. Colosseum

Budowle inżynierskie - akwedukty

Luki triumfalne: Tytusa, Konstantyna, Septimusa,

kolumna Trajana - miasto podniosło się o kilka metrów.

Via Piatica - żyje i funkcjonuje bez zmian.

W 395 r Cesarstwo Rzymskie rozpadło się na 2 części.

W Cesarstwie Bizantyjskim rozkwit różnych dyscyplin.

Nowe prądy w sztuce architektonicznej - szczególnie w V i VI w. - aż do upadku Konstantynopola w 1453r.

Wpływ na sztukę średniowieczną całej Europy, Bliski Wschód.

Ruś zdecydowała się na wybór bizantyjski.

Architektura bizantyjska

W pierwszym okresie budowle miały charakter bazylikowy.

Później dominował układ centralny - w rzucie koła, z kopułami.

Poza tym, ze względu na brak surowca zaczęto stosować łuk - cegła.

Cecha charakterystyczną - brak rzeźb figuralnych, co najwyżej znaczenie 2-rzedne.

Charakterystyczna cecha stała się ikona.

Najpiękniejszym przykładem budownictwa bizantyjskiego jest "Kościół Mądrości Bożej - Hagia Sofia" (532-537) w Stambule.

Inne przykłady:

kościół w Rawennie (od 409 r. stolica Cesarstwa Zachodniego)

Bazylika Św Marka w Wenecji

Klasztor na wyspie Atos - republika mnichów - półwysep Halcedynski

- zezwolenie, wiza wjazdowa - tylko dla mężczyzn.

STYL ROMANSKI X-XIII w.

Wywodzi się generalnie z Francji - X-XIII w.

Charakteryzuje go znaczna prostota:

wiele prostokątnych brył złączonych (prostopadłościan, walec, kula - stożek, ostrosłup).

Gdy patrzymy z góry to architekt za podstawowy plan przyjmował kwadrat - zestawiał wiele kwadratów.

W wierzchołkach kwadratów znajdują się kolumny – przenoszą cały ciężar konstrukcji.

apsyda - półkolistе pomieszczenie zawierające ołtarz

transept - nawa poprzeczna

przedsionek

W sumie powstawał zawsze podłużny kształt. Do tego kształtu dołączona nawa poprzeczna.

Czasami nawy boczne. Na ogół przedsionek.

Często po bokach 2 wieże, albo obok wieża - dzwonnica.

Ściany zbudowane z ciosanych kamieni albo cegły - ładnie poukładane

ładna elewacja zewnętrzna i wewnętrzna.

Przykrycia - z początku stropy pułapowe, z czasem sklepienia kolebkowe (pół walca), a później krzyżowe (2 walce przecięte ze sobą)

Portale na zewnątrz - portal jakby się zwężał do wnętrza - kolumny tworzą uskoki.

Kolumny w portalu na ogół łączone lukiem - archiwolta.

Empora - chor - balkon we wnętrzu nad nawą główną – podparty kolumnami.

Z boku też tendencja do tworzenia galeryjek.

Przykłady architektury romańskiej:

FRANCJA: kościół Notre Dame du Port w Clermont Ferrand

kościół w Cluny - opactwo benedyktyńskie

NIEMCY - katedry : Wormacja, Spira, Moguncja

Kościół św. Michała w Hildesheim, w Dolnej Saksonii, 3-nawowy.

WŁOCHY - katedra w Pizie i krzywa wieża w Pizie,

Mediolan - bazylika św. Ambrożego

Florencja – kościół San Miniato al Monte

POLSKA - Wawel - krypta św. Leonarda

rotunda św. Feliksa i Adaukta

kościół Cystersów w Mogile

Płock - katedra

kościół św. Piotra i Pawła w Kruszwicy
Kaplica rodowa św. Mikołaja w Cieszynie
Kościół NMP w Inowrocławiu
Wrocław, Trzebnica

GOTYK XII-XVI w.

Wywodzi się z Francji
Zastosowanie ostrego łuku i sklepienia krzyżowo żebrowego.
Strzelistość, żebrowania, obfita dekoracja.

Przykłady klasyczne:

FRANCJA

Katedra w Amiens
Katedra w Beauvais
Katedra Notre Dame
Katedry w Chartres, Reims, Strasburgu, Amiens
Opactwo w Saint Michel
Twierdza królewska w Carcassonne
Avignon

NIEMCY

Katedry w Kolonii, Marburgu, Ulm

BELGIA - Bruksela

WŁOCHY - pałac Dożów - gotyk wenecki

pałac Ca d'Oro - nad kanałem Canale Grande w Wenecji
Ratusze we Florencji, Siennie, Bolonii
katedra w Mediolanie, kościół Santa Maria del Grazie
-''- w Siennie
Florencja -
kościół Św. Trójcy
kościół Santa Maria Novelle,
Kosc Santa Maria del Fiore

ANGLIA

katedry:

Canterbury

Salisbury

York

Winchester

opactwo Westminster

POLSKA

kościół Mariacki w Krakowie

katedra na Wawelu

kościół Św. Katarzyny, kościół Dominikanów, kościół Bożego Ciała

kościół Św. Franciszka, kościół Św. Krzyża

Sukiennice - pewne elementy

katedry we Wrocławiu, Gnieźnie, Poznaniu, św. Jana w W-wie

kościół Dominikanów w W-wie, św. Wojciecha

kościół Jana Chrzciciela w Zamościu,

farny w Gdańsku, kościół Jakuba w Sandomierzu

we Wrocławiu kościół NMP

Zamki w Malborku, Lidzbarku,

Barbakany w Krakowie, W-wie

Ratusze w Toruniu, Poznaniu, Gdańsku, Wrocławiu, Malborku

Żuraw portowy w Gdańsku

RENEANS XV-XVII w - wywodzi się z Włoch

Powrót do osiągnięć starożytnych

Rozwijano wzory rzymskie, bizantyjskie, nawiązywano do gotyckich

W budownictwie kościelnym budowano na rzutach prostokątnych - 1 - 3 nawowe.

Wznoszono również budowle centralne pokryte kopułą.

Architektura renesansu przeszła bardziej w poziom.

Dbano o fasadę - boniowanie - wprowadzenie podziału poziomego, zaznaczenie warstwy kamieni i spoin.

Nawet po otynkowaniu przez malowanie.

Kolumny - zaczęły odgrywać ważną rolę.

Cecha charakterystyczna jest zachowanie składu kolumny z 2 części - piedestał.

Ciekawy układ urbanistyczny miast.

W plan wprowadzono duże place.

Układ koncentryczny - dośrodkowy.

Attyka - ozdobna ścianka wznoszona ponad gzymsem i kryjąca dachy pogrążone
Pierwsze włoskie miasto w planie renesansowym - Palma Nuova.

Przykłady:

Włochy:

Florencja - setki obiektów:

Palazzo Pitti, Ricardi, Villa Medici

Ospedale degli Innocenti - 1421 - Filippo Brunelleschi

kaplica rodziny Pazzich - najdoskonalsze dzieło ww. architekta

mnóstwo kościołów:

Santa Maria del Fiore - kopuła wzniesiona na 8-boku

grobowiec rodziny Medyceuszów przy kościele San Florenzo

we Florencji - M. Anioł - największa sława jako rzeźbiarz

Rzym:

Palazzo Venezia

Palazzo della Cancellerie

bazylika Sw Piotra

kościół San Pietro in Montorio

kościół . Il Gesu - (Vignola) - dla zakonu Jezuitów

- jednonawowe wnętrze, sklepienie kolebkowe, z bocznymi

kaplicami, otwartymi na nawę; kopuła

Werona - Pałac Pompei

Mantua - kościoły: San Andrea, San Sebastian

Wenecja - palace Vendramin i inne

Vizenza - Villa Rotonda Andrea Palladio

Teatr Olimpijski

Palazzo Valmarano

Francja

Palace: Fontenblau, Luxembourg, Louvre

zamki

Strukturalna podstawa gotycka, naniesiona forma renesans.

Niemcy

Zamek w Heidelbergu

-"- królewski w Monachium

Norymberga - bogactwo form

Polska

Do Polski Odrodzenie dotarło wcześniej niż do Francji i Niemiec
przez dwór Zygmunta I, poprzez Węgry oraz przez małżeństwo z Boną Sforza

Zamek na Wawelu - przebudowany 1507-1536

- wielopiętrowy dziedziniec arkadowy, pierwszy poza terenem Włoch

Katedra Zygmuntowska - dobudowana do południowej nawy

katedry w Krakowie w latach 1519-1531 przez Bartłomieja Berecciego

Zamki w Szydłowcu, Ogrodzieńcu, Pieskowej Skale, Wiśniczu, Niepołomicach, Baranowie

Renesansowe kamienice : Kraków, Kazimierz n. Wisłą,

Jarosław - kamienica Orsettich

Ratusze - Sandomierz, Poznań, Zamość

Płock - kościół parafialny NMP

Zamość - kościół Św. Tomasza

Najwybitniejszym dziełem polskiego renesansu jest Zamość.

W zachodniej części pałac, we wschodniej właściwe miasto

z zabudowa mieszczańską. Ulica z zachodu na wschód,

regularna siatka ulic, duży kwadratowy rynek o pow. 1ha,

2 place targowe. Wokół rynku domy podcieniowe.

Ratusz nie w centrum lecz w jednej z pierzei rynku.

Wokół fortyfikacje ziemne.

Attyka - podnosiła wysokość - forma ozdobna.

BAROK XVI/XVII - pocz. XVIII w.

Barok - dziwaczny, nieregularny, ruchliwość, wybujałość formy,
reprezentacyjność, przepych, przesadne zdobnictwo

Nazwa barok powstała w II połowie XVIII w jako negatywne określenie dla przesadnych form.

Sztuka barokowa ukształtowała się we Włoszech a głównie w Rzymie.

Do władzy doszedł wtedy kościół - duża ilość budowli sakralnych

Monumentalizm, dużo zdobień dla podkreślenia piękna budowli, zwiększenia dynamiki.

Korytarze - wcześniej ich nie znano

Klasyczne przykłady budowli barokowych i rokokowych:

wczesny barok - Ludwik XII

pełny rozkwit - Ludwik XIV

rokoko - Ludwik XV

Najbardziej typowe oblicze miał barok w krajach katolickich.

Sztuka sakralna miała przyciągać wiernych.

Szczególne role odegrał zakon Jezuitów, którego kościoły budowano we wszystkich większych ośrodkach europejskich.

Uzyskana we wnętrzu kościoła II Jesu widoczność i słyszalność spowodowała rozpowszechnienie tego typu kościoła.

2 kierunki w baroku:

1) spokojny, przedłużający tradycje klasyczne i renesansu:

Francja, kraje protestanckie, Rosja

2) bogaty - dynamiczne formy, bogata dekoracja:

Włochy, Europa Środkowa, Flandria, Hiszpania

W elewacjach linie proste ustąpiły urozmaiconym krzywiznom gzymsów, ściany naw wyginały się wg planu, we wnętrzach przepych dekoracji.

Rokoko - 1720-1770 rozwinął się we Francji za panowania Ludwika XV

Zdobnictwo, wnętrza, rzeźba, malarstwo.

Bogactwo wyposażenia nie wychodziło na zewnątrz - elewacje skromne.

Budynki o mniejszej skali: wille, pawilony parkowe.

Malarstwo ścienne, boazerie, lustra, gobeliny.

W ornamentyce - motyw muszli, płomienie, girlandy, kwiaty.

Kompozycje ogrodowe - harmonizujące z całością rzeźby,

Lekkie pawilony w stylu epoki lub na motywach chińskich.

W konstrukcji kontynuowano osiągnięcia renesansu lecz urozmaicono

je:

Kolumny uzyskały grube pasy, lub skręcano je,

pilastry nakładano na siebie, w rzutach wprowadzono kształt elipsy, z czym wiązało się sklepienie elipsoidalne.

Rzeźby gięto - kształty odlewano w gipsie.

Wykorzystywano grę światła i cienia.

Wykorzystano zieleni jako element kompozycji.

Barokowi zawdzięczamy rozwiązania ogrodów francuskich:

Ogród francuski - kompozycje geometryczne zieleni -
strzyżenie, odpowiednie ukształtowanie, mała architektura,
rzeźby, altany, muszle

Przykłady:

Włochy:

Plac na Kapitolu: M. Anioł - od 1568r

plac w kształcie trapezu, o 3 ścianach

zabudowanych - Pałac Senatorów, Muzeum Kapitołińskie,

Pałac Konserwatorów. W centralnym punkcie - posąg

Marka Aureliusza na koniu.

Bazylika św. Piotra - ukończono w 1612 r.

Kopuła stanowi klasyczny przykład rozwiązania barokowego.

Plac przed bazyliką - Bernini:

2 wnętrza - trapez i owalne.

Plac Hiszpański

Fontanna di Trevi

Francja

Luwr - częściowo - wschodnia fasada

Kościół Inwalidów w Paryżu - nad centralnym placem

wysoko wznosi się kopuła

Wnętrze Wersalu na pocz. XVIII w przebudowano w stylu rokoko.

Zniknęły pilastry i archiwolty - bogate motywy zdobnicze

Słynne ogrody

Arterie i bulwary nad Sekwana na miejscu starych murów,

pięknie skomponowane place: Royale des Victoires,
Vendome, Louis XV
Nancy - 3 place z architektura i zielen

Niemcy - Pałac w Poczdamie
Wiedeń - kościół św. Karola

Rosja - Pałac Zimowy

Polska

Kraków – kościół św. Piotra i Pawła, kościół św. Anny
elementy katedry wawelskiej, gnieźnieńskiej
Warszawa - kościół Sakramentanek, kościół NMP na Bielanach
Chełm - kościół farny NMP
Wilno - kalwaria wileńska, kościół Św. Kazimierza
Zamki barokowe: Wilanów, Lubomirskich w Łańcucie
Pałace miejskie - Krasieńskich w Warszawie, Lubomirskich
Zamek Królewski - elementy fasady
ROKOKO - Zwinger w Dreźnie

Neoklasycyzm (klasycyzm) 1760-1830

Dochodzące do głosu mieszczaństwo żąda nowej architektury,
prostej, dającej się powszechnie stosować.

Odkrycie zasypanych miast Herculanium i Pompei rozbudziło
na nowo zainteresowanie starożytnością.

Architekci starali się jak najbardziej zbliżyć do form starożytnych klasycznych.

Ideał świątyni klasycznej z kolumnadą.

W miejsce fantazyjnych układów wprowadzono linie prosta, koło, czasem elipsę.

Sklepienia coraz bardziej płaskie, która zwykle zdobiła dekoracja kasetonowa.

Klasycyzm zbiegł się w czasie z władzą absolutną w wielu krajach

- niezwykle dużo potężnych obiektów: użyteczności publicznej, rządowe

W połowie XVIII w toczyła się we Francji walka między kierunkiem barokowym i klasycznym.

Tendencje klasyczne bardziej odpowiadały Francuzom

Przykłady

Francja

Kościół Saint Genevieve w Paryżu, przekształcony po rewolucji na Panteon - plan krzyża greckiego, przykryty trój powłokowa kopułą, podniesiona na wysokim bębnie i opierającą się na wysokich filarach

Styl "empire" - za czasów Napoleona:

Kościół Św. Magdaleny w Paryżu, z 3 kopułami nad podłużnym wnętrzem.

Plac i kolumna Vendome

Luk Triumfalny na Placu de l'Etoile

Przebudowano i poszerzono ulice, zwiększona liczbę placów, modernizowano studnie, budowano mosty.

Zrealizowano założenia osi komunikacyjnych wschód zachód i północ południe. Za przykładem Paryża poszły inne miasta.

Włochy

Pod koniec XVIII w neoklasycyzm był obowiązujący we Włoszech.

- Opera la Scala w Mediolanie

Dużo teatrów

Niemcy

Brama Brandenburska, Teatr Królewski w Berlinie, zespół muzeów w Berlinie

Anglia

Muzeum "British Museum"

Rosja

Petersburg - gmach admiralicji,

Teatr Aleksandra

Polska

Klasycyzm rozwinął się tak, że zyskał charakter stylu narodowego, dzięki poparciu króla St. Augusta

Pałac Łazienkowski na wodzie
Zamek Królewski - wnętrza, przebudowa 1770-1786
Teatr Wielki w W-wie - w Królestwie Kongresowym
Pałac Staszica
Belweder
Kościół Św. Aleksandra
studnia "Gruba Kaska"
Hotel Europejski
Ratusze - Konin, Płock

Eklektyzm i secesja II połowa XIX w i pocz. XX w

Eklektyzm - styl kompozytowy - próba połączenia w jednym obiekcie wielu stylów.

Anglia - Gmach Parlamentu
Niemcy - dokończenie katedry w Kolonii
Dworce Paryskie - Północny, Wschodni
Opera Paryska
Wiedeń - Nowy Ratusz, Opera
Monachium - Dworzec Główny, Ratusz, Gmach Politechniki
Budapeszt - katedra św. Stefana, Opera

Polska nie ma osiągnięć - katedra Św. Jana w W-wie

Secesja - modernizm - nowy styl

Do niedawna były w małym stopniu objęte ochroną

Hiszpania – kościół Św. Rodziny
Zejścia do metra w Paryżu
Wiedeń - Pałac Sztuki Secesji
Hotel Metropol w Moskwie
Łódź - ul. Piotrowska

Architektura współczesna - wieżowce w Sztokholmie, Centrum Pompidou,

Dzielnica La **Defense** w Paryżu

